

Kadıköy, yalnızlık, çığlık çığlığa bir kadın

1 Kuru soğuk deriler ya, soluk almakta güçlük çeker insan, yüzü yanar, öyle bir günde Kadıköy Boğa'dan, Moda'ya doğru koyuldum yola. Salgın günlerinde birbirine bakmaktan çekinen insanlar, giderek daha kuşkucu, söylemesem olmaz, muhbir kılıklı görünüyor. Tramvay yolu sağlı sollu sokak satıcılarıyla doluydu, korku esir almıştı herkesi, adımlar hızlı, bakışlar ürkekti. Bereket uzaktan davetkâr bir şarkıcı kadın sesi işittim, sanki sarıp sarmalayacaktı beni müzik, yaklaştım.

2 Kederli haykırıyordu kadın, doğrusu bizde sokak sanatçıları pek maharetli degillerdir. Londra'da Paris'te caddelerde, sokaklarda, meydanlarda sahne almak sinava tabidir. Bizde sazi kapan soluğu sokakta alıyor, ortaya çıkan müzik degil elbette, gürültülü olan çevre daha katlanılmaz oluyor. Oysa sokaklarda çalınan müzik, sahnelenen oyunlar, görüciye çıkan sergi, şehre kimlik verir. Kadın belli ki iyi müzisyen, salgın döneminde konser salonları kapalı; birkaç talihli kimse hariç, tiyatrocular, müzisyenler güç durumdalar. Tenha caddede kimse önünde duran gitar kabına para koymuyor kadının, utanarak yaklaştım, göz göze gelmekten çekinerek bıraktım parayı. Sesinde isyan, nedendir bilemem bakır rengi hüznü vardı.

3 Şarkıcı kadına sığınmış sokak hayvanları gördüm, sanki dondu-ran soğukta el ele vermişler, dirençle yaşama tutunmaya çalışıyorlardı. Gözleri donuk, sonu belirsiz bu sokak yaşamından yorun, bir kısmı yaralıydı hayvanların. Bazısının başını okşadım, kimi insanlara güvenini tamamen yitirmişti, kaçtı. Haksız diyemem hayvancıklara, şu çevremde beliren korkutucu varlıklara "uzatın patilerinizi" nasıl derim. İnsan, yaşamından kaygı duyarsa zalimleşir, duygusuzlaşır, saldırganlaşır. Yoksulluk, tekinsiz ortam, çaresizlik herkesi teslim almıştı o cuma öğle sonrası.

4 Süreyya Opera'sının kapıları sıkı sıkıya kilitlemiş-ti. Yazgısına terk edilmiş, bir başına bekliyordu, neyi bilmiyordu; içeriden çalgı sesi gelmiyordu, önünde sevinçli insanlar yoktu, öylece duruyordu. Halk Eğitim'in bahçesi ıssız, ürkün ten sessizlikteydi, ağaçlar yapraklarını çoktan dökmüş, çelimsiz görünüyörlerdi. Birbiri üstüne binen afişlerden eser yoktu. Gişeye kapalı, tiyatro can çekişir haldeydi. Umutla bakındım, içeride tanıdık birine rastlar mıyım, diye.

Yok, içimi sızlatan derin boşlukla karşılaştım.

5 Yazar, "her gördüğünü kayıt altına almak ister" diye düşün-düm, kime ne benim hislerimden, hatta varlığımdan. Açlık tutsak etmişken herkesi, böyle içli sözleri okumaya kimin zamanı olacak ki. Yine de, Mehmet Ayvalıtış Meydanı'na gelip de banklarda oturan gençleri görünce gülüm-sedim. Kim bilir aklımızdan geçenleri; şu insanlar ne düşünür biraz sonra nereye gidecekler, hangi sevgili birinin izini kaybedecek; unutkanlık hepimizi birden nasıl girdabında boğacak, bilmek mümkün müdür?

6 Jean Louis Fournier'in alaylı, bir o kadar da iç sızlatan anlatısı "Tek Yalnız Ben Değilim"i okumuştum. Diyordu ki: "Yalnız olmaktan bıktım artık, bıktım her geçen gün daha yalnız daha yaşlı, daha çirkin olmaktan." Acaba bu satırları okuyunca mı kendimi attım dışarı, yalnızlıktan kaçmak için; sahi kişi kendinden kurtulabilir mi, Dostoyevski diyordu ya: "Yaşlılık suçtur" diye, nasıl durduracağız zamanı, her yaşlı daha çok yalnızdır. George Perostan'dan alınıyor Fournier: "Bizi dinleyecek kimse olmadığı için yazı yazıyorsunuz. Edebiyat olmasaydı, yalnız kaldığımda bir insanın neler düşündüğünü hiçbir zaman öğrenemeycektik." Yazartlık kendine uygun dinleyici bulamamanın mesleği demek!

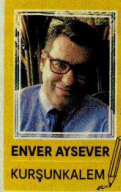
7 Ö-nü-me-ge-len ilk kitapçıya atıyorum kendimi, bereket Bahariye Caddesi'nde hâlâ kitapçı dükkanları var, dirençle yaşıyorlar. Yeni çıkanlara göz gezdiriyorum, hiçbiri ilgilimi çekmiyor, alıcı değilim; okumaktan da yoruludum, yazmam gerek; zaman dar, yalnızlık çok. Bir yerde:

"Eski bilgisayarım ruhunu teslim etmek üzere, söylemek istediklerimi reddediyor. Hafızasını kaybediyor. Ben de öyle.

Binlerce anı dolanıyor zihnimde, onları ayıklayıp bir sıraya dizemiyorum, bu yüzden de bir türlü gerçek olduklarından emin olamıyorum.

Gerçek anı ile uydurulmuş anı arasındaki sınır bulanıklaşıyor. Eskici pazarını andıran, belli bir düzeni olmayan o karmakarışık yaşlı zihnimde rüyada görülenler ile yaşanmış olanlar birbirine karışıyor." diye yazıyor Fournier. Benim söylemek istediklerim bunlar. Yazartlık, bizim adımıza başkasının düşünceleri derleyip toplayıp, duyguları bulup çıkarıp uygun, yalın biçimde dile getirme işidir. Üstelik yerine başka hiçbir şey konamaz.

Jean Louis Fournier (Çev. Ayşe Ece) "Tek Yalnız Ben Değilim"/Yapı Kredi Yayınları

ENVER AYSEVER
KURŞUNKALEM

"Eskici pazarını andıran, belli bir düzeni olmayan o karmakarışık yaşlı zihnimde rüyada görülenler ile yaşanmış olanlar birbirine karışıyor." diye yazıyor Fournier.